

Normkritik och klassperspektiv i uppväxtskildring

Förra året släppte **Douglas Stuart** sin debutbok [*Shuggie Bain*](#), en av det årets absolut bästa böcker. Inte bara enligt min mening – den gjorde succé världen över. Trots att den tidigare blivit refuserad av 44 olika bokförlag. Ett tydligt tecken på att man aldrig ska ge upp! Författaren har nu kommit med uppföljaren, *Unge Mungo*. Att skriva roman nummer två kan vara svårt när man haft sådana framgångar med sin första bok. Har Douglas Stuart då lyckats upprepa sin succé? Till en början är jag lite tveksam. Jag läser de inledande kapitlen och njuter av läsningen och språket, men jag känner mig ändå lite fundersam. Jag fattar inte riktigt var själva handlingen ska hamna.

Men till sist kapitulerar jag helt, och bara läser och läser tills boken tar slut. Jag är hänförd och har stundtals känt mig både arg och äcklad. Emellanåt ledsen av sorg och ibland har tårar kommit av glädje. Boken har väckt en massa olika känslor. Precis så där som bra böcker ska fungera.

Liksom debutboken är *Unge Mungo* en uppväxtskildring. Familjen Hamilton är pricksäkert skildrade efter de roller barn från dysfunktionella familjer tar på sig – rebellen, hjälten och det osynliga barnet. De bor i ett fattigt, i huvudsak protestantiskt, bostadsområde utanför Glasgow och familjen består av den ensamstående och alkoholiserade mamman Mo-Maw, den kriminella äldste brodern Hamish, den intelligenta och beskyddande systemen Jodie och så den yngste brodern Mungo som gör allt för att skydda sin älskade mamma.

Eller som författaren själv beskriver Mungo på ett ställe i boken:

"Han var Mow-Maws yngsta son, men också hennes förtrogna, hennes kammarjungfru och springpojke. Han var den enda smickrande spegel hon hade, hennes tonårsdagbok, hennes värmefilt, hennes dörrmatta. Han var hennes bästa vän, hennes största kärlek och hunden hon aldrig gick ut med. Han var den som muntrade upp henne under gråa morgnar, det enda skrattet i hennes publik."

Boken har till en början två parallella handlingar, och vi får inledningsvis följa hur Mungo tas med på en resa tillsammans med två för honom tidigare okända män. Vi förstår att det är mamman som skickat iväg honom med dessa personer för att de ska göra en man av Mungo. Vi får inte reda på varför men redan där i början får jag en känsla av att något fruktansvärt ska hända.

Den andra handlingen kretsar kring Mungo och hans ensamma vardagsliv, och leder så småningom fram till att han hittar en ny kompis i katoliken James. Ett omaka par men som hittar varandra i en känsla av att ha något uttalat gemensamt. Något som är tabubelagt och farligt. De är två känsliga tonårspojkar som försöker hitta sig själva i en värld av våld och aggressivitet.

Det jag gillar med Douglas Stuart är att han förutom sitt kritiska beskrivande av maskulinitetsnormen och heteronormen, även har ett klassperspektiv då han tydligt tar ställning mot den politik som fördes i Storbritannien under 1980-talet. Den tid då järnladyn Margaret Thatcher regerade och genomförde avregleringar, privatiseringar och bekämpade fackföreningar. Något som skapade stora ekonomiska klyftor med arbetslöshet och social misär i stora delar av landet. En politik som inspirerade Alliansen, med Nya Moderaterna i spetsen, när de hade regeringsmakten i Sverige mellan 2006-2014.

Peter Roth

Unge Mungo

Douglas Stuart
Albert Bonniers förlag

